

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ**  
**ДЕРЖАВНИЙ ТОРГОВЕЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**  
**ВІННИЦЬКИЙ ТОРГОВЕЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИЙ ІНСТИТУТ**  
**Кафедра товарознавства, експертизи та торговельного підприємництва**

**СИЛАБУС**

**ТОВАРОЗНАВСТВО. ПРОДУКТИ СПЕЦІАЛЬНОГО ПРИЗНАЧЕННЯ /**  
**SCIENCE OF COMMODITIES. PRODUCTS OF SPECIAL PURPOSE**

| Інформація про викладача                                   |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                |                                                                           |
|------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------|
| Викладачі                                                  | Власенко Ірина                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 | Василишина Ольга                                                          |
| Науковий ступінь                                           | доктор медичних наук                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                           | кандидат педагогічних наук                                                |
| Вчене звання                                               | професор                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                       | доцент                                                                    |
| Посада                                                     | професор кафедри товарознавства, експертизи та торговельного підприємництва                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    | доцент кафедри товарознавства, експертизи та торговельного підприємництва |
| Адреса кафедри                                             | м. Вінниця, вул. Соборна, 87, ауд. 50                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                          |                                                                           |
| Контактний телефон                                         | 097-57-14-171                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  | 098-26-71-583                                                             |
| E-mail:                                                    | <a href="mailto:Vlasenkoirina837@gmail.com">Vlasenkoirina837@gmail.com</a>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                     | <a href="mailto:o.vasylyshyna@vtei.edu.ua">o.vasylyshyna@vtei.edu.ua</a>  |
| Електронна сторінка курсу в системі дистанційного навчання | <a href="https://m.vtei.edu.ua/course/view.php?id=569">https://m.vtei.edu.ua/course/view.php?id=569</a>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        |                                                                           |
| Інформація про освітній компонент                          |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                |                                                                           |
| Статус компонента                                          | Вибірковий                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                     |                                                                           |
| Освітній ступінь                                           | Бакалавр                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                       |                                                                           |
| Навчальний рік                                             | 2026/2027                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      |                                                                           |
| Анотація курсу                                             | <p>Концепція державної політики України передбачає заходи, спрямовані на збереження здоров'я та працездатності населення, подовження тривалості та поліпшення якості життя громадян. Пріоритетною проблемою можна вважати створення продуктів високої якості, які мають оздоровчий вплив на організм людини, забезпечують профілактику аліментарно-залежних станів і захворювань, сприяють усуненню дефіциту вітамінів, мікро- та мікроелементів, інших есенціальних речовин. Цим вимогам відповідають оздоровчі продукти, функціональні товари і функціональні інгредієнти, продукти спеціального призначення. З огляду на це важливим фактором ефективного здійснення професійної діяльності в сучасних умовах є знання товарознавчої характеристики цих продуктів.</p> <p><i>Предмет</i> освітнього компонента «Товарознавство. Продукти спеціального призначення» – вивчення показників інноваційних харчових продуктів спеціального призначення розроблених на основі принципів здорового харчування та сучасних досягнень у розвитку технологій харчових продуктів із забезпеченням їх якісних та конкурентоспроможних характеристик.</p> <p><i>Методологічною основою</i> освітнього компонента є системний підхід. Програма курсу передбачає першочергове засвоєння питань компонентного складу спеціальних харчових продуктів, подальше вивчення основних груп продуктів спеціального призначення та функціональних продуктів, які виготовляються</p> |                                                                           |

|                     |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                            |
|---------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
|                     | <p>на сучасних виробництвах та їх значення для здоров'я окремих категорій споживачів.</p> <p><i>Основною метою</i> освітнього компонента є вивчення товарознавчої характеристики харчових продуктів спеціального призначення, їх впливу на організм людини.</p> <p><i>Завданнями</i> освітнього компонента «Товарознавство. Продукти спеціального призначення» є формування у здобувачів вищої освіти системи теоретичних та практичних знань щодо стану та перспектив розвитку ринку продуктів спеціального призначення, вивчення споживних властивостей, особливостей формування асортименту та проведення товарознавчої оцінки якості харчових продуктів спеціального призначення</p>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                   |
| Мова викладання     | Українська мова                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                            |
| Результати навчання | <ul style="list-style-type: none"> <li>– знання стану та перспектив розвитку ринку харчових продуктів спеціального призначення;</li> <li>– знання нетрадиційних видів сировини, що використовують при розробці харчових продуктів спеціального призначення;</li> <li>– знання споживних властивостей харчових продуктів спеціального призначення;</li> <li>– знання особливостей формування асортименту харчових продуктів спеціального призначення;</li> <li>– знання умов транспортування та зберігання харчових продуктів спеціального призначення;</li> <li>– знання вимог до якості харчових продуктів спеціального призначення, тари та пакувальних матеріалів</li> <li>– вміння проводити товарознавчу оцінку якості харчових продуктів спеціального призначення;</li> <li>– вміння проводити оцінку якості та безпечності харчових продуктів спеціального призначення;</li> <li>– вміння визначати роль функціональних компонентів в складі харчових продуктів спеціального призначення</li> </ul> |

**Тематичний план та оцінювання результатів навчання**

| Назва теми                                                                                      | Кількість годин         |        |                     | Форми контролю | Бальна оцінка |                              |
|-------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------|--------|---------------------|----------------|---------------|------------------------------|
|                                                                                                 | Усього годин / кредитів | з них  |                     |                |               |                              |
|                                                                                                 |                         | лекції | лабораторні заняття |                |               | самостійна робота здобувачів |
| Тема 1. Науково-технічна політика в сфері товарознавства продуктів спеціального призначення     | 10                      | 2      | 2                   | 6              | ВЛР, В, УД, Т | 5                            |
| Тема 2. Продукти спеціального призначення, їх характеристика і класифікація.                    | 10                      | 2      | 2                   | 6              | ВЛР, В, УД, Т | 5                            |
| Тема 3. Класифікація та характеристика харчових і дієтичних добавок. Фізіологічно функціональні | 10                      | 2      | 2                   | 6              | ВЛР, В, УД, Т | 5                            |

|                                                                                                                                |                                                                                                                                                                                                                                        |           |           |            |               |            |
|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------|-----------|------------|---------------|------------|
| інгредієнти                                                                                                                    |                                                                                                                                                                                                                                        |           |           |            |               |            |
| Тема 4. Класифікація і характеристика харчової сировини, яку використовують для виробництва продуктів спеціального призначення | 10                                                                                                                                                                                                                                     | 2         | 2         | 6          | ВЛР, В, УД, Т | 5          |
| Тема 5. Зерноборошняні продукти спеціального призначення                                                                       | 10                                                                                                                                                                                                                                     | 2         | 2         | 6          | ВЛР, В, ДП    | 5          |
| Тема 6. Кондитерські вироби спеціального призначення                                                                           | 10                                                                                                                                                                                                                                     | 2         | 2         | 6          | ВЛР, В, ДП    | 5          |
| Тема 7. Функціональні безалкогольні напої                                                                                      | 10                                                                                                                                                                                                                                     | 2         | 2         | 6          | ВЛР, В, ДП    | 5          |
| Тема 8. Молочні продукти спеціального призначення                                                                              | 10                                                                                                                                                                                                                                     | 2         | 2         | 6          | ВЛР, В, ДП    | 5          |
| Тема 9. Жирові продукти спеціального призначення                                                                               | 10                                                                                                                                                                                                                                     | 2         | 2         | 6          | ВЛР, В, ДП    | 5          |
| Тема 10. М'ясні продукти спеціального призначення                                                                              | 10                                                                                                                                                                                                                                     | 2         | 2         | 6          | ВЛР, В, ДП    | 5          |
| Тема 11. Рибні товари спеціального призначення                                                                                 | 8                                                                                                                                                                                                                                      | 2         | 2         | 4          | ВЛР, В, УД, Т | 5          |
| Тема 12. Спеціальні продукти для дитячого харчування                                                                           | 8                                                                                                                                                                                                                                      | 2         | 2         | 4          | ВЛР, В, УД, Т | 5          |
| Тема 13. Спеціальні продукти дієтичного і лікувально-профілактичного призначення                                               | 8                                                                                                                                                                                                                                      | 2         | 2         | 4          | ВЛР, В, УД, Т | 5          |
| Тема 14. Спеціальні продукти ентерального харчування                                                                           | 8                                                                                                                                                                                                                                      | 2         | 2         | 4          | ВЛР, В, УД, Т | 5          |
| Тема 15. Спеціальні продукти харчування для спортсменів                                                                        | 8                                                                                                                                                                                                                                      | 2         | 2         | 4          | ВЛР, В, УД, Т | 5          |
| Тема 16. Продукти спеціального призначення для людей різних професій                                                           | 8                                                                                                                                                                                                                                      | 2         | 2         | 4          | ВЛР, В, УД, Т | 5          |
| Тема 17. Спеціальні продукти харчування для людей, що проживають в умовах порушеної екологічної ситуації                       | 8                                                                                                                                                                                                                                      | 2         | 2         | 4          | ВЛР, В, ДП    | 5          |
| Індивідуальне завдання                                                                                                         | 24                                                                                                                                                                                                                                     |           |           | 24         | ІЗ            | 15         |
| <b>Разом</b>                                                                                                                   | <b>180/6</b>                                                                                                                                                                                                                           | <b>34</b> | <b>34</b> | <b>112</b> |               | <b>100</b> |
| <b>Підсумковий контроль</b>                                                                                                    | <b>екзамен</b>                                                                                                                                                                                                                         |           |           |            |               |            |
| Поточний контроль / критерії оцінювання                                                                                        | <b>Перелік умовних позначень форм контролю та оцінка їх у балах:</b><br>В – відповідь на лабораторних заняттях – 1 бал;<br>ВЛР – виконання лабораторної роботи – 2 бали;<br>УД – участь у дискусії – 1 бал;<br>Т – тестування – 1 бал; |           |           |            |               |            |

|                                             |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                           |
|---------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
|                                             | <p>ДП – доповідь та презентація – 2 бали.<br/> ІЗ – індивідуальні завдання – 15 балів (участь у наукових заходах).<br/> <b>Загальна сума за поточну навчальну роботу (аудиторну та самостійну) за семестр – 100 балів.</b><br/> Критерії оцінювання встановлені відповідно до Положення про організацію освітнього процесу здобувачів вищої освіти<br/> <a href="http://www.vtei.com.ua/doc/2024/dok/8.pdf">http://www.vtei.com.ua/doc/2024/dok/8.pdf</a>.</p>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                            |
| Основні літературні та інформаційні джерела | <ol style="list-style-type: none"> <li>1. Про інформацію для споживачів щодо харчових продуктів : Закон України від 06.12.2018 № 2639-VIII зі змінами та доповненнями станом на 07.11.2025. URL: <a href="https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2639-19">https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2639-19</a></li> <li>2. Codex Alimentarius Commission. URL: <a href="http://fao.org/fao-whocodexalimentarius">fao.org/fao-whocodexalimentarius</a></li> <li>3. International Standard Organization. URL: <a href="https://iso.org">https://iso.org</a></li> <li>4. Сирохман І.В., Лозова Т.М., Гирка О.І., Філь М.І., Калимон М.В. Якість і безпечність харчової продукції традиційних та інноваційних технологій : підруч. Львів : Видавництво Львівського торговельно-економічного університету, 2020. 504 с.</li> <li>5. Власенко І., Семко Т., Поліщук Г., Борова М. Сучасний стан і перспективи розвитку ринку органічної продукції в Україні та світі. <i>Харчова промисловість</i>. 2020. № 27. С. 37-45</li> <li>6. Власенко І.Г., Семко Т.В., Бандура В.М. Технологія варенокопчених ковбас з використанням солі йодованої. <i>Товари і ринки</i>. 2020. № 4 (36). С. 103-112</li> <li>7. Власенко І.Г., Семко Т.В., Паламарчук В.І. Вплив складу бактеріальних заквасок на процес визрівання і якість твердого сичужного сиру. <i>Технологічний аудит та резерви виробництва</i>. 2020. Vol. 1. No 3 (51). Рр. 48-52</li> <li>8. Власенко І.Г., Семко Т.В. Крафтова технологія сирокочених ковбас. <i>Товари і ринки</i>. 2019. № 2 (30). С. 98-107</li> <li>9. Власенко І.Г., Семко Т.В., Іваніщева О.А. Технологія кисломолочного напою з вторинної молочної сировини. <i>Науковий вісник ТДАТУ</i>. 2022. Вип. 12. Т. 2. URL: <a href="https://C:/Users/БМГА/Downloads/320-Текст%20статті-1324-1-10-20230323.pdf">https://C:/Users/БМГА/Downloads/320-Текст%20статті-1324-1-10-20230323.pdf</a></li> <li>10. Vlasenko I., Bandura V., Semko T., Fialkovska L., Ivanishcheva O., Palamarchuk V. Innovative approaches to the development of a new sour milk product. <i>Potravinarstvo Slovak Journal of Food Sciences</i>. 2021. Vol. 15. URL: <a href="https://doi.org/10.5219/1688">https://doi.org/10.5219/1688</a></li> </ol> |
| <b>Політика освітнього компонента</b>       |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                           |
| Організація навчання                        | <p>Аудиторні заняття з освітнього компонента проводяться згідно затвердженого розкладу. Електронний варіант розкладу розміщується на сайті ВТЕІ ДТЕУ.</p> <p>Вимоги щодо організації навчання:</p> <ol style="list-style-type: none"> <li>1. Сумлінне виконання розкладу занять з освітнього компонента (здобувачі вищої освіти відвідують заняття в обов’язковому порядку; здобувачі, які запізнилися на заняття, до заняття не допускаються).</li> <li>2. Активна участь в обговоренні навчальних питань, попередня підготовка до лабораторних занять, якісне і своєчасне виконання завдань та обов’язкове виконання самостійних завдань, наданих викладачем.</li> <li>3. Користування мобільними пристроями під час заняття лише з дозволу викладача і тільки з навчальною метою.</li> <li>4. Здобувач вищої освіти може ознайомлюватись із своїми оцінками та накопиченими балами в особистому електронному кабінеті, що міститься у вільному доступі.</li> <li>5. Можливість перескладання будь-якого експрес-контролю в разі</li> </ol>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             |

|                                 |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      |
|---------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
|                                 | <p>отримання незадовільної оцінки.</p> <p>Згідно з робочою програмою освітнього компонента окремі теми або їх питання викладаються на лекційних заняттях, інші – вивчаються здобувачами самостійно.</p> <p>Вивчення доцільно розпочати з ознайомлення з програмою курсу, а потім переходити до послідовного вивчення окремих тем.</p> <p>Самостійна робота здобувачів повинна проводитися у двох напрямках:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– з питань тем освітнього компонента, які розглядалися під час аудиторних занять, увагу слід зосередити на більш детальному вивченні окремих положень законодавчих актів;</li> <li>– з питань тем освітнього компонента, які повністю передбачені для самостійного вивчення, необхідно опрацювати та засвоїти матеріал у відповідності з робочою програмою.</li> </ul> <p>Для кращого засвоєння матеріалу доцільно по кожній з тем і підтем складати конспект.</p> <p>Перевірка виконання самостійної роботи проводиться викладачем на лабораторних заняттях, а також виноситься на поточний контроль поряд з навчальним матеріалом, який опрацьовувався при проведенні аудиторних навчальних занять.</p>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                     |
| Інтеграція ШІ в освітній процес | <p>Інтеграція ШІ в освітній процес здійснюється відповідно до Політики застосування штучного інтелекту (ШІ).</p> <p>Згідно пункту 3. Політики застосування штучного інтелекту (ШІ) правила для здобувачів:</p> <p><b>3.1. Дозволене використання ШІ (як допоміжного інструменту)</b></p> <p><b>3.1.1. Планування та генерація ідей</b></p> <p>Використання ШІ для мозкового штурму, пошуку нових ідей для теми тез (з обов'язковим додаванням у запит посилань на україномовні джерела за тематикою дослідження).</p> <p><b>3.1.2. Допомога в дослідженнях</b></p> <p>Узагальнення великих наукових статей або звітів для швидкого розуміння їхньої суті. Важливо: це не замінює необхідності самостійного прочитання та критичного аналізу ключових джерел.</p> <p>Пошук релевантної літератури або джерел (з обов'язковою подальшою перевіркою їх існування та достовірності, оскільки ШІ може вигадувати джерела).</p> <p><b>3.1.3. Покращення власного тексту</b></p> <p>Перевірка граматики, орфографії та пунктуації у власноруч написаному тексті.</p> <p>Перефразування власних складних речень для покращення ясності та стилю.</p> <p>Переклад фрагментів тексту з іноземних джерел з обов'язковим подальшим редагуванням, оскільки автоматичний переклад часто буває неточним.</p> <p><b>3.2. Заборонене використання ШІ (що вважається порушенням академічної доброчесності)</b></p> <p>Наступні дії є суворо забороненими і розглядаються як грубе порушення принципів академічної доброчесності, що прирівнюється до плагіату та академічного шахрайства:</p> <p><b>3.2.1. Пряме копіювання (Плагіат)</b></p> <p>Подання тексту, повністю або значною мірою згенерованого ШІ, як власної, оригінальної роботи. Це стосується як цілої роботи, так і окремих абзаців.</p> <p><b>3.2.2. Використання під час контрольних заходів</b></p> <p>Будь-яке використання інструментів ШІ під час іспитів, тестів (включаючи онлайн-тестування), якщо це не було прямо та письмово дозволено</p> |

|                                 |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               |
|---------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
|                                 | <p>науково-педагогічним працівником для конкретного завдання.</p> <p><b>3.2.3. Фальсифікація та вигадкування</b><br/>Використання ШІ для створення фальшивих даних, неіснуючих посилань на літературу, фейкових цитат чи результатів досліджень.</p> <p><b>3.2.4. Делегування ключових завдань</b><br/>Перекладання на ШІ основного аналітичного чи творчого завдання роботи. Наприклад, замість самостійного аналізу ринкової ситуації здобувач дає ШІ запит: «Проаналізуй ринок смартфонів в Україні та напиши висновки», а потім подає отриманий текст як результат власного аналізу.</p> <p><b>3.2.5. Виконання роботи за іншого</b><br/>Використання ШІ для відповідей, виконання групових завдань від імені здобувача, якщо це не передбачає його активної інтелектуальної участі.</p> <p><b>3.3. Вимоги до декларування та цитування</b><br/>Прозорість є ключовим елементом відповідального використання ШІ.</p> <p><b>3.3.1. Обов'язок декларування</b><br/>Здобувач <b>зобов'язаний</b> декларувати факт використання інструментів генеративного ШІ у всіх письмових роботах, що підлягають оцінюванню, зокрема тезах.</p> <p><b>Виняток:</b> декларування не вимагається для базових завдань, як-от перевірка орфографії чи граматики за допомогою вбудованих редакторів (наприклад, в MS Word).</p> <p><b>3.3.3. Формат декларації</b><br/>Декларація має бути представлена в окремому документі «Декларація про використання ШІ».</p> <p><b>Декларація повинна містити:</b><br/>назву інструменту та компанію-розробника (наприклад, ChatGPT від OpenAI, Gemini від Google);<br/>чіткий перелік завдань, для яких використовувався ШІ;<br/>підтвердження, що здобувач несе повну відповідальність за фінальний зміст роботи.</p> <p><b>Приклад повної декларації:</b><br/><b>Декларація про використання ШІ</b><br/>Під час підготовки даних тез було використано інструмент ChatGPT-4 (OpenAI). Його було застосовано для таких допоміжних завдань: генерація ідей для структури роботи на етапі планування; перефразування трьох речень у розділі 2 для покращення стилістики; генерація базового шаблону для SWOT-аналізу, який був згодом самостійно заповнений та проаналізований.<br/>Весь основний текст, аналіз, інтерпретація даних та висновки є результатом моєї власної інтелектуальної праці. Я перевінив(ла) всю інформацію, отриману від ШІ, на точність та достовірність і несу повну відповідальність за зміст цієї роботи.</p> |
| Відпрацювання пропусків занять  | Пропущені заняття в обов'язковому порядку відпрацьовуються: лекційні – шляхом конспектування відповідних тем, лабораторні – шляхом виконання лабораторних завдань.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                            |
| Допуск до підсумкового контролю | <p>Підсумковий контроль – екзамен. До екзамену допускаються всі здобувачі, які набрали за результатами поточної роботи протягом семестру 60 балів. Результат підсумкового контролю (екзамен) з освітнього компонента для здобувачів очної форми навчання визначається як середньоарифметична сума балів поточної роботи та екзамену.</p> <p>Кращим здобувачам, які повністю виконали програму з освітнього компонента, виявили активність в науково-дослідній роботі за відповідною тематикою, стали призерами студентських олімпіад, виступали на конференціях та за результатами поточної роботи набрали 90 і більше</p>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    |

|                                   |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                            |
|-----------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
|                                   | <p>балів, науково-педагогічний працівник має право виставити результат екзамену без опитування (при усному екзамені) чи виконання екзаменаційного завдання (при письмовому екзамені).</p> <p>Результат підсумкового контролю (екзамен) з освітнього компонента для здобувачів заочної форми навчання оцінюється в 100 балів, відповідно до Положення про організацію освітнього процесу здобувачів вищої освіти</p>                                                                                                        |
| Академічна доброчесність          | <p>Положення про дотримання академічної доброчесності педагогічними та науково-педагогічними працівниками та здобувачами вищої освіти <a href="http://www.vtei.com.ua/doc/dtu/pol/35.pdf">http://www.vtei.com.ua/doc/dtu/pol/35.pdf</a>.</p> <p>Політика застосування штучного інтелекту (ШІ) <a href="http://www.vtei.com.ua/doc/dtu/pol/96.pdf">http://www.vtei.com.ua/doc/dtu/pol/96.pdf</a></p>                                                                                                                        |
| Інші складові політики компонента | <p>Середовище в аудиторії є дружнім, творчим, відкритим до конструктивної критики. Усі завдання, передбачені робочою програмою, мають бути виконані у встановлений термін. Якщо здобувач вищої освіти відсутній з поважної причини, він / вона презентує виконані завдання під час самостійної підготовки та консультації викладача. Під час роботи над індивідуальними науково-дослідними завданнями не припустиме порушення академічної доброчесності. Презентації та доповіді мають бути авторськими оригінальними.</p> |

Затверджено на засіданні кафедри товарознавства, експертизи та торговельного підприємництва 26.01.2026, протокол № 01.

Науково-педагогічний працівник

Ірина ВЛАСЕНКО

Завідувач кафедри

Ольга ВАСИЛИШИНА

Алла ТЕРНОВА